

Nr 50.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag till barnmorskeläroanstalterna; given Drottningholms slott den 3 februari 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Eije Mossberg.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Utbildningen vid de båda barnmorskeläroanstalterna i Stockholm och Göteborg föreslås tills vidare upprätthållen i nuvarande omfattning.

Personalen vid stockholmsanstalten minskas med en extra instruktionsbarnmorska. Övriga extra instruktionsbarnmorskor vid anstalterna föreslås erhålla helårsanställning.

I anledning av nya avtal med städerna Stockholm och Göteborg angående upplåtelse av lokaler m. m. för resp. barnmorskeläroanstalter, vilka avtal äro gällande t. o. m. den 31 december 1952, föreslås en höjning av omkostnadsanslaget.

Avlönings- och omkostnadsanslagen för anstalterna beräknas till 157 600 resp. 208 400 kronor.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 3
februari 1950.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Mossberg.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under elfte huvudtiteln, punkterna 92 och 93, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1950/51 beräkna *dels* till Barnmorskeläroanstalterna: Avlöningar ett förslagsanslag av 161 400 kronor, *dels ock* till Barnmorskeläroanstalterna: Omkostnader ett förslagsanslag av 141 500 kronor.

Jag anhåller nu att till slutlig behandling få upptaga dessa anslagsfrågor.

1:o) Barnmorskeläroanstalterna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	133 700	130 776
1949/50 (statsliggaren s. 976)	161 400	
1950/51 (förslag)	157 600	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 5/11 1949) föreslår, att anslaget minskas med 2 000 kronor.

	Ökning	Minskning
<i>A. Barnmorskeläroanstalten i Stockholm.</i>		
1. 1 instruktionsbarnmorska Ce 19	8 712	
2. 2 extra instruktionsbarnmorskor (arvode)		13 000
3. Tillfälliga lärare	600	1 100
4. Vikariatsersättningar	400	
5. Omräkning, avrundning	24	236
	9 736	14 336
	— 4 600	

	Ökning	Minskning
<i>B. Barnmorskeläroanstalten i Göteborg.</i>		
1. 1 instruktionsbarnmorska Ce 19	8 364	
2. 1 extra instruktionsbarnmorska (arvode)		7 150
3. 1 extra instruktionsbarnmorska 12 i st. f. 11 månader	650	
4. Tillfälliga lärare	600	
5. Vikariatsersättningar	400	
6. Omräkning, avrundning	36	300
	10 050	7 450
	+ 2 600	

Motiv.

A 1) och 2), B 1)—3) Medicinalstyrelsen anför i fråga om *kursverksamhetens omfattning och utformning*.

I yttrande den 18 september 1948 över betänkande angående utbildning av sjuksköterskor och annan sjukvårdspersonal uttalade styrelsen, att det nuvarande antalet barnmorskevakanser beräknades kunna täckas inom fem år med ett tillskott av 100 nyexaminerade barnmorskor årligen. Därför vore det nödvändigt att tills vidare två undervisningskurser anordnades årligen vid vardera barnmorskeläroanstalten.

Såsom styrelsen jämväl i föregående års petita framhållit, bör all barnmorskeutbildning bygga på sjuksköterskeskolans grund. Intill dess detta kan helt förverkligas, bör dock utbildningen vid läroanstalten i Göteborg tills vidare bedrivas i sin nuvarande form och endast stockholmsanstalten rekryteras helt med elever från sjuksköterskeskola. F. n. utnyttjas visserligen ej sistnämnda läroanstalt till sin fulla kapacitet. Sedan överläggningar ägt rum med representanter för sjuksköterskeskolorna och barnmorskeläroanstalterna har styrelsen emellertid förhoppning om att vinna ökad rekrytering från sjuksköterskeskolorna till stockholmsanstalten. Önskvärdheten av bättre information framgår av att f. n. 18 examinerade barnmorskor genomgå kompletterande utbildning vid sjuksköterskeskola. Härigenom blir deras sammanlagda utbildningstid cirka ett halvt år längre än om de först genomgått utbildning vid sjuksköterskeskola och därefter vid barnmorskeläroanstalt. En omläggning av undervisningen vid stockholmsanstalten, så att även där skulle mottagas elever utan sjukvårdsutbildning, är förenad med vissa praktiska olägenheter, då i så fall en relativt långvarig förberedelse erfordras för prövning av elevernas lämplighet. Varje sökande skall nämligen under en månad genomgå provtjänstgöring. Per månad kunna emellertid ej mottagas flera än 5 provelever, varför 7—10 månader åtgå, innan en dylik kurs kan påbörjas. På grund härav anser sig styrelsen böra räkna med att vid stockholmsanstalten även under nästa budgetår mottagas endast sjuksköterskeelever.

I fråga om *barnmorskepersonalen* vid anstalterna upplyser medicinalstyrelsen, att denna vid stockholmsanstalten under innevarande budgetår kunnat inskränkas till en extra instruktionsbarnmorska förutom de ordinarie

befattningshavarna. Skulle elevantalet vid kurserna däremot stiga avsevärt och till elever antagas icke sjukvårdsutbildade personer, erfordras ytterligare en extra instruktionsbarnmorska. Styrelsen anser sig icke heller för nästa budgetår ha anledning att räkna med mer än en extra instruktionsbarnmorska vid denna anstalt. Möjlighet bör emellertid föreligga för styrelsen att, om behov därav skulle uppstå, utöka barnmorskepersonalen. På grund härav samt då erfarenhet saknas om storleken av det belopp, som kan komma att åtgå för ersättningar till vikarier, bör anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagas förslagsvis, med föreskrift att densamma icke utan Kungl. Maj:ts medgivande må överskridas.

Vid barnmorskeläroanstalten i Göteborg skulle den äldre ordningen alltjämt tillämpas och på grund härav fyra kurser komma att pågå samtidigt. Med hänsyn härtill föreligger fortfarande behov av — utöver den ordinarie barnmorskepersonalen — två extra instruktionsbarnmorskor.

Svårigheter ha uppstått att erhålla sökande till de extra instruktionsbarnmorsketjänsterna, då de icke äro förenade med pensionsrätt. Vidare ha vid förhandlingar, som förts angående nya avtal med städerna Stockholm och Göteborg om lokaler m. m. för barnmorskeläroanstalterna, betänkligheter rests från städernas sida angående bibehållande av bestämmelsen i gällande avtal att, därest såsom extra instruktionsbarnmorska förordnas befattningshavare, som tidigare vunnit anställning i vederbörande stads tjänst, denna äger rätt att räkna förordnandet såsom tjänstetid hos staden för löneklassuppflyttning resp. pension. I betraktande av att avtalstiden föreslagits till allenast tre år ha städerna emellertid ansett sig kunna medge, att bestämmelsen bibehålles. Med hänsyn härtill samt till barnmorskepersonalens arbetsuppgifter finner styrelsen nödvändigt, att en av de extra instruktionsbarnmorskorna vid vardera läroanstalten beredes pensionsberättigande anställning i lönegrad Ce 19. Den härutöver erforderliga extra instruktionsbarnmorskan vid läroanstalten i Göteborg bör, liksom den övriga barnmorskepersonalen, vara helårsanställd.

A 3) och B 4) I avlöningsstaten för barnmorskeläroanstalten i Stockholm för budgetåret 1949/50 har, med hänsyn till att tre kurser för barnmorskeelever avslutas under budgetåret, anvisats 3 900 kronor till arvoden till tillfälliga lärare i lustgasgivning m. fl. specialämnen. Då fr. o. m. budgetåret 1950/51 endast två kurser komma att avslutas årligen, bör posten kunna minskas med 1 100 kronor.

Undervisning i förebyggande födelsekontroll har hittills icke meddelats vid barnmorskeläroanstalterna, fränsett den sociala mödravårdskursen i Stockholm. Medicinalstyrelsen finner emellertid, att dylik undervisning bör beredas såväl barnmorskeeleverna som de barnmorskor, vilka genomgå repetitionskurs. Undervisningen bör meddelas vid i Stockholm och Göteborg inrättade rådgivningsbyråer i abortförebyggande syfte. Styrelsen föreslår, att medel anvisas *dels* under delposten till arvoden till tillfälliga lärare vid

repetitionskurser med 300 kronor för vardera anstalten i Stockholm och Göteborg, dels ock under delposten till arvoden till tillfälliga lärare i lustgasgivning m. fl. specialämnena med likaledes 300 kronor vid vardera läroanstalten.

För innevarande budgetår ha medel anvisats för anordnande av en kurs i social mödravård vid läroanstalten i Stockholm. Till denna kurs ha inkommit 47 ansökningar, men blott 20 kursdeltagare kunna antagas. I kompetensfordringarna för heltidsanställning vid mödravårdscentral har utbildning i dylik vård intagits. Hädanefter skall visserligen undervisning i social mödravård meddelas inom barnmorskeundervisningens ram, men innan tillräckligt antal nya barnmorskor med dylik kompetens hunnit utbildas är det nödvändigt att bereda även färdiga barnmorskor utbildning i ämnet. Styrelsen föreslår därför, att jämväl under budgetåret 1950/51 en kurs i social mödravård för 20 deltagare anordnas vid anstalten i Stockholm samt att för ändamålet anvisas samma belopp som för innevarande budgetår, 3 500 kronor.

Styrelsen föreslår, att för underlättande av dispositionen av de för barnmorskeundervisningen avsedda medlen en gemensam avlöningsstat fastställs för båda anstalterna.

Yttrande.

Statskontoret erinrar, att frågan om beredande av extra ordinarie anställning åt de extra instruktionsbarnmorskorna behandlades i samband med anslagsäskandena för barnmorskeläroanstalterna för budgetåret 1949/50. Föredragande departementschefen framhöll därvid, att han i avvaktan på närmare utredning om behovet av barnmorskepersonal och densamma arbetsuppgifter ej vore beredd att tillstyrka någon förändring beträffande de extra instruktionsbarnmorskornas anställningsförhållanden. I föreliggande framställning förutsätter medicinalstyrelsen, att den nuvarande på grund av barnmorskebristen utökade kursverksamheten upprätthålles även under nästa budgetår. Något material för att bedöma läroanstalternas behov av barnmorskepersonal under mera normala förhållanden har styrelsen icke framlagt. Då enligt statskontorets mening extra ordinarie anställning endast bör ifrågakomma om anställningen kan beräknas bliva av mera bestående karaktär, synes större erfarenhet rörande detta behov böra vinnas, innan ställning toges till frågan om beredande av fastare anställning för de extra instruktionsbarnmorskorna.

Förslaget att undervisning i förebyggande födelsekontroll skulle anordnas för barnmorskeelever och de barnmorskor, vilka genomgå repetitionskurs, föranleder icke annan erinran från statskontorets sida än att särskild uppräknig av anslagsposten till arvoden åt tillfälliga lärare för ändamålet icke torde vara erforderlig.

Med hänsyn till de skiljaktigheter ifråga om kursverksamhetens omfattning och utformning, som föreligga mellan läroanstalterna i Stockholm och Göteborg, synas särskilda avlönings- och omkostnadsstater alltjämt böra fastställas för desamma.

I övrigt föranleder framställningen ingen erinran från statskontorets sida.

Departementschefen.

Vid anmälan av motsvarande anslag i propositionen nr 75 till 1949 års riksdag framhöll jag, att man — med hänsyn till då föreliggande vakanser å barnmorsketjänster samt till det betydande årliga rekryteringsbehovet i anledning av pensionering m. m. — torde få räkna med att under ett antal år framåt upprätthålla nuvarande kursverksamhet. Enligt vad jag under hand inhämtat från medicinalstyrelsen utgjorde antalet vakanser å distrikts- och anstaltsbarnmorsketjänster den 1 januari 1949 104 resp. 59 samt den 1 januari 1950 122 resp. 74. Av 25 å mödravårdscentraler inrättade heltidstjänster för barnmorskor voro vid sistnämnda tidpunkt 21 besatta. Medicinalstyrelsen har i sin framställning anfört, att det nuvarande antalet barnmorskevakanser beräknades kunna täckas inom fem år med ett tillskott av 100 nyexaminerade barnmorskor årligen. Med hänsyn härtill utgår jag i likhet med medicinalstyrelsen från att tills vidare två undervisningskurser måste påbörjas årligen vid vardera av de två barnmorskeläroanstalterna.

I förenämnda proposition framhöll jag vidare, att som en förutsättning för fortsatt anordnande vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm av kurser, utformade såsom en påbyggnad av tvåårig utbildning i sjuksköterskeskola, torde böra gälla, att deltagarantalet icke i avsevärd mån understege det fastställda maximiantalet eller 36 elever. Det sammanlagda antalet elever i nu pågående kurser vid stockholmsanstalten uppgår till endast cirka 50 mot omkring 130 vid göteborgsanstalten. Med hänsyn till vad medicinalstyrelsen anfört rörande möjligheterna att få till stånd ökad rekrytering till stockholmsanstalten vill jag emellertid tillstyrka, att undervisningen vid densamma även under nästa budgetår får fortgå i oförändrad form.

Mot medicinalstyrelsens förslag att liksom under innevarande budgetår vid läroanstalten i Stockholm anordna en särskild kurs i social mödravård för i tjänst varande barnmorskor har jag intet att erinra. Likaså biträder jag styrelsens förslag att bereda såväl barnmorskeeleverna som de barnmorskor, vilka genomgå repetitionskurs, undervisning i förebyggande födelsekontroll.

Vad härefter angår den för de nuvarande extra instruktionsbarnmorskorna föreslagna löneregleringen framgår visserligen av medicinalstyrelsens skrivelse, att behovet av dessa befattningshavare torde kvarstå så länge den nuvarande på grund av barnmorskebristen utökade kursverksamheten upprätthålles. Då emellertid anstalternas behov av barnmorske-

personal under mera normala förhållanden icke nu kan bedömas, anser jag mig icke f. n. kunna förorda, att de extra instruktionsbarnmorskorna beredas extra ordinarie anställning. Däremot torde dessa befattningshavare, i överensstämmelse med vad som gäller för den övriga barnmorskepersonalen, böra vara helårsanställda. I likhet med medicinalstyrelsen räknar jag därvid med att vid stockholmsanstalten endast en extra instruktionsbarnmorska anställs. Då möjlighet synes böra föreligga för Kungl. Maj:t att, om så skulle erfordras, medgiva utökning av personalen vid anstalten, torde anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal böra upptagas förslagsvis.

Styrelsens hemställan om ökad medelsanvisning till vikariatsersättningar kan jag i avbidan på erfarenheter rörande utgifterna för ändamålet icke tillstyrka.

Vad beträffar förslaget om en gemensam avlöningsstat för de båda anstalterna anser jag i likhet med statskontoret, att med hänsyn till de skilljaktigheter i fråga om kursverksamhetens omfattning och utformning, som föreligga mellan anstalterna, särskilda avlöningsstater alljämt böra fastställas för desamma.

De av mig framlagda förslagen föranleda en minskning av medelsbehovet för *stockholmsanstalten* med 6 500 kronor, avseende en extra instruktionsbarnmorska, medan för utökning av anställningstiden för den återstående extra instruktionsbarnmorskan erfordras 1 300 kronor. För undervisning i förebyggande födelsekontroll bör anvisas ett sammanlagt belopp av 600 kronor. Å andra sidan beräknas medelsbehovet nedgå med 1 100 kronor genom den redan innevarande budgetår vidtagna sänkningen av utbildningstiden från 18 till 17 månader. Medelsbehovet för *stockholmsanstalten* skulle alltså minskas med 5 700 kronor.

För *göteborgsanstalten* medföra förslagen en ökning med 1 300 kronor för beredande av helårsanställning åt de två extra instruktionsbarnmorskorna och sammanlagt 600 kronor för undervisning i förebyggande födelsekontroll, eller tillhopa 1 900 kronor.

Anslaget beräknas för *stockholms-* resp. *göteborgsanstalten* sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 46 000 resp. 44 000 kronor, arvoden åt tillfälliga lärare 13 500 (— 500) resp. 17 600 (+ 600) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 8 600 (— 5 200) resp. 17 200 (+ 1 300) kronor samt rörligt tillägg oförändrat 5 500 resp. 5 200 kronor.

I enlighet härmed skulle det sammanlagda medelsbehovet uppgå för *stockholmsanstalten* till (46 000 + 13 500 + 8 600 + 5 500) 73 600 kronor och för *göteborgsanstalten* till (44 000 + 17 600 + 17 200 + 5 200) 84 000 kronor.

Anslaget torde alltså böra uppföras med (73 600 + 84 000) 157 600 kronor, innebärande en minskning med 3 800 kronor i förhållande till innevarande budgetår.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för barnmorskeläroanstalterna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

A. Barnmorskeläroanstalten i Stockholm.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	46 000	
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, förslagsvis	13 500	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	8 600	
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	5 500	73 600
		<hr/>

B. Barnmorskeläroanstalten i Göteborg.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	44 000	
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, förslagsvis	17 600	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	17 200	
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	5 200	84 000
		<hr/>

Summa förslagsanslag kronor 157 600

b) till *Barnmorskeläroanstalterna*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 157 600 kronor.

2:o) Barnmorskeläroanstalterna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	{ 131 500	125 460
	{ 7 000 ¹	6 600 ¹
1949/50 (statsliggaren s. 977) ..	141 500	
1950/51 (förslag)	208 400	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 5/11 1949) hemställer, att anslaget höjes med 66 900 kronor.

A. Barnmorskeläroanstalten i Stockholm.

	Anslag 1949/50	Förslag 1950/51	Ökn. el. minskn.
1. Ersättning för lokaler, kost och arvode åt elever m. m. —	—	215 200	+ 215 200
2. Kost och logi åt elever	36 000	—	— 36 000

¹ Repetitionskurser för barnmorskor.

	Anslag 1949/50	Förslag 1950/51	Ökn. el. minskn.
3. Hyra för undervisningslokalerna m. m.	22 700	—	— 22 700
4. Extra utgifter	600	—	— 600
5. Inköp av undervisningsmateriel	—	10 000	+ 10 000
			<u>+ 165 900</u>
Avgår särskilda uppbördsmedel (ersättning från Stockholms stad m. m.)			— 125 000
			<u>+ 40 900</u>

B. Barnmorskeläroanstalten i Göteborg.

1. Ersättning för lokaler, kost och arvode åt elever m. m.	—	300 100	+ 300 100
2. Kost och logi åt elever	38 500	—	— 38 500
3. Hyra för undervisningslokalerna m. m.	15 000	—	— 15 000
4. Extra utgifter	600	—	— 600
			<u>+ 246 000</u>
Avgår särskilda uppbördsmedel (ersättning från Göteborgs stad)			— 220 000
			<u>+ 26 000</u>

Motiv.

A 1)—4) och B 1)—4) Sedan från städerna Stockholms och Göteborgs sida gällande avtal angående lokaler för barnmorskeläroanstalterna m. m. uppsagts, ha efter förhandlingar mellan medicinalstyrelsen och representanter för nämnda städers sjukhusdirektioner förslag till nya avtal uppgjorts, vilka äro avsedda att under förutsättning av Kungl. Maj:ts och resp. stadsfullmäktiges godkännande gälla, stockholmsavtalet fr. o. m. månaden näst efter den, under vilken lokalerna för barnmorskeläroanstalten inom S:t Eriks sjuksköterskeskolas elevbyggnad vid Södersjukhuset i Stockholm blivit av medicinalstyrelsen godkända, samt göteborgsavtalet fr. o. m. den 1 januari 1950.

Styrelsen anför rörande huvudgrunderna för avtalen.

Enligt avtalsförslagen skall staten formellt svara för samtliga kostnader för elevernas förmåner under hela utbildningstiden, bestående av fri kost, bostad och tvätt samt dessutom under den praktiska tjänstgöringen ett

mindre månatligt arvode, medan resp. städer skola erlägga ersättning för elevernas arbete under praktisk tjänstgöring med ett belopp, som helt täcker stalens kostnader för elevernas förmåner under denna tid samt den därå belöpande delen av elevernas ferier. Vid vikariat å barnmorskebefattning erlägga resp. städer ersättning till medicinalstyrelsen med ett mot vikarierande barnmorskas avlöning svarande belopp, vilket efter avdrag motsvarande eleversättningen skall tillföras en särskild elevfond.

För disposition och underhåll av de lokaler och bostäder samt därtill hörande inventarier (utom undervisningsmateriel), som upplåtas för anstaltens räkning, ävensom för uppvärmning, belysning, renhållning och övrig städning samt tvätt åt eleverna skall erläggas en årlig ersättning med beträffande stockholmsanstalten 115 000 kronor, avseende undervisningslokaler, 72 elevrum samt två lägenheter för personal m. m., samt beträffande göteborgsanstalten 15 000 kronor för undervisningslokalerna och 77 760 kronor för 72 elevrum. Skulle härutöver erfordras bostäder för elever upplåter vederbörande sjukhusdirektion ytterligare bostadsrum mot ersättning beträffande stockholmsanstalten, varom i varje särskilt fall överenskommelse träffas mellan medicinalstyrelsen och direktionen, och beträffande göteborgsanstalten av 90 kronor för ensamt rum och 120 kronor för delat rum per månad. Elevantalet per kurs beräknas till 24 i Stockholm och 30 i Göteborg.

Antalet utbildningsmånader för samtliga under budgetåret 1950/51 pågående kurser vid stockholmsanstalten, där utbildningen avses bygga på sjuksköterskeskolas grund, beräknas till 34. Härunder meddelas teoretisk undervisning i sammanlagt 10 månader och praktisk undervisning i sammanlagt 24 månader. Eleverna skola erhålla sin kost å personalrestaurangen vid Södersjukhuset och priset för månadskost å densamma är f. n. 87 kronor 50 öre. Arvodet till eleverna under den praktiska tjänstgöringen har i avtalet föreslagits skola utgå med samma belopp som vid S:t Eriks sjuksköterskeskola, f. n. 50 kronor per månad.

Totala antalet utbildningsmånader vid läroanstalten i Göteborg beräknas till 46. Teoretisk undervisning meddelas under sammanlagt 12 månader, varför den praktiska undervisningen omfattar sammanlagt 34 månader. Kosten tillhandahålles eleverna vid det sjukhus, där deras utbildning är förlagd. Sjukhusdirektionen har betingat sig en ersättning härför av 97 kronor 50 öre för månad (uppgiven självkostnad 113 kronor 25 öre per månad). Under den praktiska tjänstgöringen skola eleverna åtnjuta arvode med 40 kronor per månad.

Kostnaderna för lokaler och bostäder samt kost och arvode åt eleverna m. m. beräknas med ledning härav på följande sätt.

Barnmorskeläroanstalten i Stockholm.

Lokalersättning	115 000
Kost åt elever ($24 \times 34 \times 87:50$)	71 400
Arvode åt elever ($24 \times 24 \times 50$)	28 800
	Summa kronor 215 200

Barnmorskeläroanstalten i Göteborg.

Ersättning för undervisningslokaler	15 000
Ersättning för elevbostäder	109 800
Kost åt elever (30 × 46 × 97:50)	134 500
Arvode åt elever (30 × 34 × 40)	40 800
	Summa kronor 300 100

De ersättningsbelopp städerna skola erlægga för elevernas arbete under den praktiska tjänstgöringen uppskattar medicinalstyrelsen till cirka 122 000 kronor vid läroanstalten i Stockholm och omkring 220 000 kronor vid läroanstalten i Göteborg. Nämnade ersättningar ävensom hyresinkomster för personalbostäderna vid stockholmsanstalten föreslås inflyta i omkostnadsstaten såsom särskilda uppborädsmedel med ett beräknat belopp av tillhopa 345 000 kronor.

Beträffande den under anslagsposten till övriga utgifter f. n. uppförda delposten till understöd åt elever föreslår styrelsen, att ordet understöd utbytes mot stipendier.

A 5) För inredning av undervisningslokalerna vid Södersjukhuset i Stockholm anvisade 1944 års riksdag 15 000 kronor, varvid avsågs att även komplettera undervisningsmaterielen. Vid denna tidpunkt kunde emellertid all ifrågasatt materiel icke erhållas, varför en del av nämnda belopp, 2 443 kronor, icke kommit till användning för sitt ändamål. Avsaknaden av denna undervisningsmateriel har sedan dess blivit alltmera besvärande och förslitningen av befintlig materiel fortskridit. Undervisningsmaterielen behöver nu kompletteras med ett epidiaskop, ett filmgranskningskåp, utrustning för distriktsbarnmorska, förlossningsinstrument, narkosutensilier samt fantom m. m. Kostnaderna för nämnda anskaffning beräknas till i runt tal 10 000 kronor.

Styrelsen föreslår, att för underlättande av dispositionen av de för barnmorskeundervisningen avsedda medlen en gemensam omkostnadsstat fastställes för båda anstalterna.

Yttrande.

Statskontoret. De nya avtalsförslagen innebära höjda kostnader framför allt för kost och logi åt eleverna. Då städerna alltjämt skulle svara för samtliga utgifter för eleverna under den praktiska tjänstgöringen, hänför sig alltså anslagshöjningen helt till ökade utgifter för eleverna under tiden för den teoretiska undervisningen, då staten ensam svarar för utgifterna.

Genom att den praktiska tjänstgöringen är förenad med ersättning från städerna ha eleverna vid barnmorskeläroanstalterna möjlighet att genom arbete själva bekosta övervägande delen av sin utbildning. Tillfälle till avlönad anställning torde vidare undantagslöst stå till buds efter utbild-

ningens avslutande. Under dylika förhållanden torde det få anses rimligt att eleverna åtminstone i viss utsträckning själva få svara för studiekostnaderna under utbildningens teoretiska del. Enligt statskontorets mening bör frågan om studiehjälpen åt eleverna lämpligen upptagas till omprövning i samband med att de nya avtalen träffas. Elevernas förmåner under den teoretiska utbildningen synas lämpligen icke böra regleras i avtalen.

Då medelsanvisningen för anskaffning av viss utrustning åt läroanstalten i Stockholm utan olägenhet torde kunna fördelas på flera år, skulle för nästa budgetår böra anslås högst 5 000 kronor för detta ändamål.

Departementschefen.

Sedan gällande avtal med städerna Stockholm och Göteborg angående upplåtelse av lokaler m. m. för resp. barnmorskeläroanstalter från städernas sida uppsagts att upphöra år 1949, ha efter förhandlingar mellan parterna förslag till nya avtal uppgjorts. Dessa ha godkänts av stadsfullmäktige i Stockholm och Göteborg den 21 resp. den 15 december 1949 samt av Kungl. Maj:t förut denna dag. Avtalen äro avsedda att gälla, stockholmsavtalet fr. o. m. månaden näst efter den, under vilken lokalerna för barnmorskeläroanstalten inom S:t Eriks sjuksköterskeskolas elevbyggnad vid Södersjukhuset i Stockholm godkänts av medicinalstyrelsen, samt göteborgsavtalet fr. o. m. den 1 januari 1950. I huvudsak innebära avtalen, att staten skall formellt svara för samtliga kostnader för elevernas förmåner under hela utbildningstiden. Under tiden för elevernas praktiska tjänstgöring skola emellertid resp. städer erlægga ersättning med belopp, som äro avsedda att täcka statens kostnader under nämnda tid jämte därå belöpande ferier. Avtalen äsyfta alltså icke att i sak ändra den slutliga fördelningen av kostnaderna mellan staten och resp. städer. Till eleverna under tiden för den teoretiska utbildningen nu utgående förmåner ha ansetts böra bibehållas.

Vad angår medelsbehovet för de båda anstalterna upptager jag i likhet med medicinalstyrelsen anslagsposterna till sjukvård m. m. åt befattningshavare samt till expenser till oförändrade belopp.

Beträffande anslagsposterna till övriga utgifter torde såsom medicinalstyrelsen föreslagit delposterna till kost och logi åt elever (f. n. 36 000 kronor i Stockholm och 38 500 kronor i Göteborg), till hyra för undervisningslokaler m. m. (22 700 + 15 000) samt till extra utgifter (600 + 600) böra utgå. I stället böra uppföras tre nya delposter, benämnda resp. ersättning för undervisningslokaler och elevbostäder m. m., kost åt elever samt arvode åt elever. Det under dessa delposter erforderliga medelsbehovet beräknar jag i likhet med medicinalstyrelsen till för stockholmsanstalten resp. 115 000, 71 400 och 28 800 kronor, tillhoppa 215 200 kronor, samt för göteborgsanstalten till resp. 124 800, 134 500 och 40 800 kronor, tillhoppa 300 100 kronor. Städernas ersättning för elevernas arbete under praktisk tjänstgöring jämte

hyresinkomster för personalbostäderna vid stockholmsanstalten torde i enlighet med medicinalstyrelsens förslag kunna uppskattas till i runda tal 125 000 för anstalten i Stockholm och 220 000 kronor för anstalten i Göteborg, vilka belopp böra redovisas under anslaget i form av särskilda uppborädsmedel. Då summan av de utgående delposterna uppgår till 59 300 kronor för stockholmsanstalten och 54 100 kronor för göteborgsanstalten samt övriga delposter synas böra upptagas till oförändrade belopp, skulle anslagsposterna till övriga utgifter alltså upptagas till (73 000 + 215 200 — 125 000 — 59 300) 103 900 kronor för anstalten i Stockholm samt (64 000 + 300 100 — 220 000 — 54 100) 90 000 kronor för anstalten i Göteborg, innebärande en ökning med 30 900 resp. 26 000 kronor.

Slutligen torde för inköp av undervisningsmateriel för stockholmsanstalten böra tillfälligt uppföras en ny anslagspost om högst 10 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet skulle i enlighet med vad sålunda föreslagits uppgå till (75 400 + 30 900 + 10 000) 116 300 kronor för anstalten i Stockholm och (66 100 + 26 000) 92 100 kronor för anstalten i Göteborg. I enlighet med vad jag under föregående punkt anfört torde särskilda omkostnadsstater alltjämt böra fastställas för de båda anstalterna.

Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med (116 300 + 92 100) 208 400 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barnmorskeläroanstalterna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 208 400 kronor.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda under punkterna 1:o) och 2:o) med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Einar Herlitz.
